

EU-krönikan

Anton Nilsson, ministerråd

Att säga att det världspolitiska läget håller på att förändras vore en underdrift. I takt med att USA agerar mer och mer oberäkneligt pratas det ofta om att det är dags för EU att enas och ta en större plats på världsarenan. Många är också oroliga när Europa inte bereds en plats vid borden där viktiga beslut ska fattas, som exempelvis förhandlingarna kring det ryska anfallskriget i Ukraina. Det är lätt att dela den känslan, men vad är det egentligen som skulle krävas för att få ett starkare EU?

I politik handlar det sist och slutligen ofta om vilken nivå det är som ska sitta på makten. Gör man EU-nivån starkare kommer det att ske på bekostnad av någon annan nivå, främst EU-länderna. Ett förslag som exempelvis ständigt är på agendan är att ta bort "vetorätten" i EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Idag krävs nämligen enhällighet bland alla medlemsstater för att EU ska kunna agera på det området. Det gör att man just nu som mest kan landa i en, ofta urvattnad, kompromiss och det gör EU tandlöst. Skulle kravet på enhällighet tas bort skulle EU för all del kunna ta en starkare ställning till saker och ting, men det skulle också göra att enskilda länder kan komma att "köras över" och tvingas se den union de är med i driva en annan politik än deras egna.

Detsamma gäller diskussioner om att stärka det gemensamma försvaret. Ska vi tala klarspråk så är det svindyrt att upprätthålla ett seriöst försvar.

Ska EU kunna göra något gemensamt där behövs det pengar. Dessa pengar behöver antingen komma från de nationella budgetarna eller med gemensamma lån. Det är i sådana fall pengar som försvinner från ländernas budgetar för att istället spenderas på EU-nivån.

Det är alltså enkelt att säga att EU måste ta ett större ansvar och göra mer, men att det inte är lika enkelt att skapa förutsättningarna för att det faktiskt ska hända. Vi på Åland vet genom vår självstyrelse extra väl hur bra det är när beslut fattas nära människor, samtidigt är det inget snack om att det världspolitiska läget stärker argumenten för ett fördjupat samarbete och med det mer resurser på EU-nivå. Svåra avvägningar väntar alltså!

I övrigt har Anni Savolainen nu börjat sin praktik här på representationen. Hon har redan fått en flygande start och fått sätta sig in i flera olika lagstiftningspaket, vid sidan av det här nyhetsbrevet som hon kommer att vara redaktör för de kommande månaderna.

Sköt om er så hörs vi igen i mars!
Anton Nilsson

Hälsningar från Bryssel

Anni Savolainen, praktikant

Hejsan!

Februaris nyhetsbrev är här och det är nu min tur att ta över stafettpipen från Amanda.

Jag heter Anni Savolainen och kommer vara praktikant här hos Anton på Brysselkontoret fram till mitten av juni. Detta innebär alltså att det är mina reflektioner som ni kommer få ta del av kommande månader.

Jag är uppväxt i Godby och tog min studentexamen från Ålands Lyceum 2021. Därefter, tog jag mitt pick och pack och flyttade till Åbo och Åbo Akademi för att studera Samhällsvetenskaper. För tillfället är jag full gång med min magisterexamen inom nationalekonomi. På sidan av studierna har jag dessutom varit engagerad i Åländska studentlaget vid Åbo Akademi (ÅSL) där jag bland annat varit ekonomiansvarig.

Ända sedan gymnasiet har jag haft intresse för omvärlden och har alltid tänkt att jag någon gång ska åka på utbyte eller pröva på att jobba utomlands innan arbetslivet kallar. Av alla möjliga orsaker har detta aldrig blivit av och när infon om högskolepraktik i Bryssel damp ner i mejlinkorgen kände jag att det är nu eller aldrig.

Sagt och gjort, nu sitter jag här i Bryssel någon månad senare och ser otroligt mycket fram emot vad våren har att erbjuda!

Jag ser speciellt fram emot att lära mig mera om EU och allt vad det innebär, det ska även bli intressant att få se hur Åland tar sin plats i det hela. Hemma på Åland känns allting väldigt långt bort, men faktum är att resultaten från vad som sker i EU syns överallt omkring oss.

Under februari månad publicerade Kommissionen sitt arbetsprogram och konkurrenskraftskompass och det ska bli väldigt intressant att se hur dessa kommer synas i den framtida EU-politiken. I artiklarna nedanför får ni läsa mer om dem.

Mina första veckor i Bryssel har inneburit många nya bekantskaper och upplevelser. Hittills har jag bland annat hunnit bråka med den belgiska lokaltrafiken, upptäckt Bryssels stadskärna i strålande solsken och spenderat en dag på Euro Space Centre, vilket förövrigt är ett hett tips till dig som är ens lite intresserad av rymden och som har en dag till övers i Belgien. Kommande planer är att utforska även närliggande städer, njuta av Brysselvåren och förstås, avnjuta en och annan belgisk våffla!

Nu har ni fått en liten introduktion av mig, stanna kvar och läs vidare för att se vad för intressant som skett i Bryssel, vi ses!

Konkurrenskraftskompassen

en ny vägkarta för ett konkurrenskraftigt Europa

KOMMISSIONEN I slutet av Januari publicerade kommissionen vad de kallar en konkurrenskraftskompass för hållbart välstånd. Initiativet ska identifiera åtgärder som ska stärka EU:s konkurrenskraft och hjälpa till att göra EU till en plats där framtidens teknik, tjänster och rena produkter ska uppfinnas, tillverkas och släppas ut på marknaden. Det här ska ske samtidigt som Europa fortsätter arbetet mot att bli den första klimatneutrala kontinenten i världen.

Europas ekonomi har de senaste årtiondena halkat efter andra större ekonomier och därför behövs det nu enligt kommissionens ordförande Ursula von der Leyen åtgärder för att komma tillbaka. I Europa finns det mycket potential att stärka tillväxten. Vi har en välutbildad arbetskraft, mycket kapital, en stor inre marknad och en unik social infrastruktur.

Kompassen är baserad på Mario Draghis rapport om EU:s konkurrenskraft och ska koppla ihop EU:s gröna strategi och en starkare konkurrenskraft. Kompassen delar upp åtgärderna i tre områden; innovation, utfasning av fossila bränslen och försörjningstrygghet.

Innovation Kommissionen vill skapa en miljö i Europa som ska hjälpa innovativa företag och stärka industrier med hög tillväxt. De vill dessutom öka användningen av ny teknik och kommer därför ta fram flera initiativ och handlingsplaner kopplat till just industri och teknik.

Utfasning av fossila bränslen Miljö och hållbarhet är fortfarande viktigt för kommissionen och de är tydliga med att EU ska fortsätta arbeta med att göra kontinenten klimatneutral och främja hållbara energikällor. De höga och ständigt pendlande energipriserna är också något kommissionen vill få bukt på och därför kommer många av insatserna handla om att lättare få tillgång till ren energi.

Försörjningstrygghet Kommissionen vill också göra EU mindre beroende av länder utanför EU och stärka sin position när det kommer till förhandlingar om avtal med andra länder. Genom nya avtal och strategier, ska Europa få en starkare roll i världen.

Tillsammans med detta presenterar Kommissionen fem konkreta fokusområden i kompassen som ska stärka Europa.

Bland annat vill kommissionen minska på administrativ börda, göra den inre marknaden mera effektiv, skapa ett smidigt investeringsflöde, främja kompetens och utbildning och samordna politiken bättre på alla plan.

Läs mer om kompassen [här!](#)

Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen i samband med att kompassen publicerades

Kommissionens arbetsprogram sätter tonen för EU:s arbete under 2025

KOMMISSIONEN Varje år lägger kommissionen fram ett arbetsprogram där de presenterar både vilka visioner de har för det kommande året och en plan för vilka lagförslag och initiativ de planerar att ta. I februari presenterade de sitt arbetsprogram för 2025. I detta års arbetsprogram är målet att öka konkurrenskraften, öka säkerheten och stärka Europas ekonomiska motståndskraft.

Kommissionen, som på ett sätt kan liknas vid EU:s regering, publicerar varje år ett arbetsprogram som innehåller de viktigaste politiska prioriteringarna för året.

I arbetsprogrammet finns tydliga kopplingar till konkurrenskraftskompassen och om huvudmålet i kommissionens olika program tidigare varit hållbarhet, så är målet i år att förenkla. Programmet innehåller flera åtgärder som ska göra EU:s politik och lagstiftning bättre och snabbare och minska på byråkratin. Några exempel är bland annat att minska rapporteringskraven från företag, satsningar på försvarsindustrin och att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken. Totalt handlar 11 av 18 nya lagstiftningsinitiativ om att förenkla. Under året kommer totalt 51 nya politiska initiativ, samtidigt som EU-institutionerna fortsätter arbeta med 123 förslag som presenterats tidigare.

Några andra punkter som är viktiga för kommissionen i år är hållbarhet, säkerhet, socialpolitiken, demokrati och värderingar och handel.

Här kan du läsa hela programmet - och **här** kan du läsa en sammanfattning

EU:s uppdaterade avfallslagstiftning

MILJÖ Europa jobbar för att blir en hållbarare kontinent och i det pusslet är avfallshanteringen en viktig bit. Efter att kommissionen kom med tillväxtstrategin Den Gröna Givnen och en ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin förra mandatperioden blev det klart att det behövs mer åtgärder för att hantera textil- och matavfall. Nu vet vi hur i detalj hur de nya reglerna kommer att se ut.

2023 publicerade kommissionen ett förslag om en uppdatering av det rådande avfallsdirektivet från 2008. Förslaget fokuserade på att minska textil- och matavfallets miljöpåverkan och att uppdatera lagstiftningen så att den fungerar bättre i dagens samhälle. Förslaget togs senare upp av medlemsstaternas regeringar i rådet och Europaparlamentet och nu i februari kom representanter från båda institutioner fram till en överenskommelse.

Första gången någonsin kommer EU-institutionerna sätta mål för matsvinn på EU-nivå och senast 2030 ska bland annat matavfallet ha minskat med 30%. De vill också utveckla möjligheterna för frivillig donation av osålda livsmedel.

De vill också öka textiltillverkarnas ansvar genom en avgift som baseras på hur cirkulär och hållbar produkten är. Avgiften kommer bidra till att finansiera insamlingen och behandlingen av avfallet.

Snabbmode kommer också bli en viktig del av det nya förslaget. För tillfället slängs kläder och textil långt före deras livslängd är slut, vilket EU-institutionerna vill försöka råda bot på. Ett sätt är att medlemsländerna omarbetar avgifter som tillverkarna betalar så att de baseras på hur lång användningstid och vilken hållbarhet deras textilprodukter har.

Som det ser ut i överenskommelsen så är det alltså producenter som kommer få ett större ansvar när det kommer till textilavfall. För övriga i samhällets del kommer också ansvaret förmodligen öka, men vad det verkar utifrån den nuvarande överenskommelsen så kommer det framför allt gälla matavfall.

Så vad händer nu då?

Vi kommer ännu få vänta ett tag på att de nya reglerna börjar gälla. Överenskommelsen ska ännu formellt godkännas av ministerrådet och Europaparlamentet och granskas av ländernas rättstjänster innan direktivet träder i kraft. Efter det har medlemsländerna ännu 20 månader på sig att uppdatera sin egen lagstiftning. Det kommer alltså ta en stund innan vi troligtvis märker av den uppdaterade lagstiftningen i vardagen.

Merz vinnare i det tyska valet

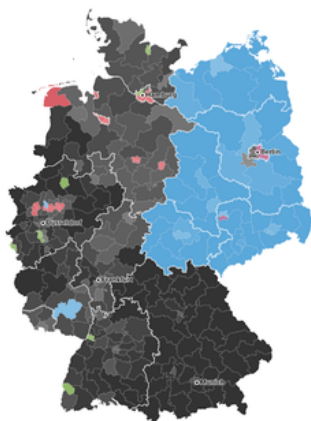
TYSKLAND Sista söndagen i februari var det dags för nyval i Tyskland efter att Olaf Scholz regering föll i november. Vinnare i valet blev det kristdemokratiska partiet CDU:s allians och Friedrich Mertz, som verkar bli Tysklands nya förbundskansler. För Merz del innebär detta till näst att bilda regering och har själv satt påsk som deadline. Enligt Merz finns det tre frågor som är i fokus: säkerhetspolitik, migration och ekonomi.

De tyska väljarna verkade däremot inte vara nöjda med partierna i den sittande regeringen. Det socialdemokratiska partiet gick kraftigt bakåt och det liberala partiet FDP föll till och med ut ur det tyska parlamentet. Däremot gick det bättre för partierna längst ute på höger- och vänsterkanterna i tysk politik. Partiet AfD, som står längst ute till höger, fördubblade sitt stöd och är nu näst största parti i Tyskland och de Linke, som står längst ute till vänster, gick också framåt.

En intressant notis att lägga märke till i det tyska valet är att det visar hur splittrat landet är. I det forna Västtyskland var CDU och deras partner CSU de populäraste partierna, medan AfD fick största väljarstödet från områden som tidigare hörde till Östtyskland. I huvudstaden Berlin blev die Linke det största partiet och var populärt speciellt bland unga väljare.

National vote share
2025 (est. based on exit polls)

CDU/CSU 28.5% AfD 20.8% SPD 16.4% Greens 11.6% The Left 8.8% BSU 5.0% Other 4.6% FDP 4.3%

Friedrich Merz

En annan intressant sak är valdeltagandet som var det högsta sedan 1987 med 82,5%. Det är första gången som valdeltagandet varit över 80% under 2000-talet.

Valet har även intresserat många utanför Tyskland och EU:s utrikeschef Kaja Kallas sa på måndagen efter att hon hoppas på en snabb regeringsbildning då Tyskland behövs i många beslut på EU-nivå.

Även på amerikanskt håll har valet uppmärksammats där entreprenören Elon Musk har engagerat sig mycket i tyska valet, något som har väckt starka känslor hos många.

Tyskland är EU:s största land och har alltid haft en inflytelserik roll i unionen. Det tyska valet påverkar därför i allra högsta grad också EU:s politik. Det finns alltså goda anledningar att fortsätta följa den tyska regeringsbildningen!

Poddtips

Vill du fördjupa dig mera i det tyska valet? Sveriges radios podd Europapodden har släppt ett specialavsnitt om valet i Tyskland. Det kan du lyssna på [här](#) (27 min)

Även YLEs podd Slaget har släppt ett avsnitt inför valet, det kan du hitta [här](#) (34 min)

Månadens Belgienkuriosa!

Ett bakverk med stark koppling till Belgien är den belgiska våfflan, en lite tjockare våffla med ett tydligt fyrkantigt mönster. Men visste du att det faktiskt finns olika sorter: Brysselvåfflan och Liège-våfflan?

Liège-våfflan är sötare och mera kompakt med oregelbundna kanter och ibland kan man även känna sockerkristallerna. Brysselvåfflan är lättare, krispigare och äts ofta med extra tillbehör som chokladsås.

Nu vet du det!

Februari i bilder

Mycket av fritiden har gått åt att upptäcka i Bryssel. Här från en rundvandring i samband med en träff med praktikkanterna från svenska regionkontor

Februari månad bjöd på flera dagar med solsken!

Traditionsenligt äts det munkar på den sista dagen av den polska festivalen Ostatki. För att uppmärksamma detta bjöd det polska ordförandeskapet på munkar under ett arbetsgruppsmöte

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel. Nyhetsbrevet skrivs och redigeras av Anni Savolainen. Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan. Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

[Föregående nyhetsbrev hittar du här!](#)

Ni når oss via:

anton.nilsson@gov.fi & anni.savolainen@gov.fi

Facebook: [Ålands landskapsregering i EU](#)